

Syge uden retssikkerhed

Socialrådgivere ansat i fagbevægelsen - 5. april 2019

Mads Krøger Pramming

Mads Krøger Pramming
Advokat (H)

Tlf.: 27 27 61 65

E-mail: mads@ehmerpramming.dk

PROGRAM

1. FØRTIDSPENSION SOM EKSEMPEL
2. KONTROLPROBLEMET
3. HVAD GØR VI SÅ?

1. FØRTIDSPENSION SOM EKSEMPEL

Betingelse for førtidspension (nugældende):

Lov om social pension § 18

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er **dokumenteret** eller det **på grund af særlige forhold er helt åbenbart**, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger,84 jf. dog § 17, stk. 2 og 3, og § 18 a.

Stk. 2. Det er en betingelse for, at en sag kan overgå til behandling efter reglerne om førtidspension, at sagen har været forelagt kommunens **rehabiliteringsteam**.

SAG 1

Kirsten:

57 år (!)

Hjemløs

Narkoman (1 gram heroin om dagen – 1.400 kr.)

Seksuelt misbrugt som 11 årig

Gadeprostitueret på Istedgade

mange overgreb og overfald

Psykiske lidelser

Kronisk leverbetændelse

Og meget meget mere...

Sag 1

2005

Egen læge:

"Ikke realistisk at hun rehabiliteres eller arbejdsprøves (...) Tilstanden er stationær p.t. Ikke realistisk at tro, at klienten vil stoppe mangeårigt misbrug (...) En tilkendelse af pension er en værdig udgang på denne sag. Dette kunne mindske presset for at skulle fremskaffe ca 1400,- daglig til heroin via prostitution."

Sag 1

2005 (senere på året)

Egen læge:

"begyndende senildemens på grund af stofskader"
"personlighedsforstyrrelse og periodisk depression".
"Patienten ligner det hun er – en miseriepræget narkoluder. Vægten er under middel, og det er hendes tandstatus i særdeleshed, idet hun ikke har én tand tilbage (...) Hun er uden resterhvervsevne. Selv som luder er hun udtjent og har kun 1-2 barmhjertighedskunder..."

Sag 1

Samme konklusion i ressourceprofiler,
arbejdsprøvninger, kommunal lægekonsulent osv.

Løbende afslag på pension

Københavns Kommunes afgørelse (6 år senere!):

"der findes muligheder for behandling af misbruget,
hvorfor det indstilles at der meddeles afslag på
førtidspension"

Sag 2

Henrik:

Bagagehåndtering i lufthavnen siden 1997
15 års arbejde med daglige løft på ml. 2 og 20 ton

- > sygemelding (og anerkendte arbejdsskader)

- Højresidig rotatorcuff syndrom
- Slidgigt i halshvirvelsøjlen og lændehvirvelsøjlen
- Slidgigt i skulderen
- Udbuling af hvirvelkernesubstans i rygmarvskanalen
- Kroniske nakke- og skuldersmerter

Sag 2

Rehabiliteringsteam 2014 – første gang:

Ressourceforløb

Tværfagligt behandlingsforløb

Konklusion på smerteklinik: Ikke mulighed for yderligere

Rehabiliteringsteam 2015 – anden gang:

"Rehabiliteringsteamet kan ikke pege på yderligere indsatser, der kan medvirke til udvikling af Henriks funktionsevne og er enig i vurderingen af, at en virksomhedsrettet indsats ikke er relevant, idet Henriks aktuelle funktions- og arbejdsevne som følge af kroniske smerter er nedsat til det ubetydelige"

Kommunen:

Afslag på Førtidspension

Sag 2

Rehabiliteringsteam 2015 – tredje gang:

"... der ikke er indsatser, der vil kunne bringe Henrik tættere et arbejdsmarked [...] Rehabiliteringsteamet finder derfor, at det åbenbart at der ikke er udviklingsmuligheder, hvorfor der ikke kan peges på en forlængelse af ressourceforløbet"

Lægerne - enstemmigt:

Alt er afprøvet – ikke mulighed for behandling (eller bedring).

Sag 2

Kommunen:

"... det ikke er **udelukket**, at der er mulighed for udvikling af arbejdsevnen fra tre timer om ugen, hvis Henrik samtidig deltager i fysioterapeutisk behandling og får massage eller varmtvandsbehandling."

Lovgivningen beskriver en **(for)sikringsordning** til lønarbejdere, der mister evnen til at arbejde.

En sikring mod invaliditet.

Fornuftigt nok, at man ikke skal have førtidspension uden forsøg på rehabilitering. Og fornuftigt nok, at man ikke opgiver, medmindre det er "åbenbart", at der ikke er noget at gøre (for at bringe borgeren tilbage på arbejdsmarkedet).

Men hvornår er det "åbenbart"?

(Københavns Kommune = "Terminalfasen"?)

Det er administrationen af dette (frie) skøn, den er gal med.

Problemet bliver forstærket mange gange af et **kontrolproblem**:

Ankestyrelsen blander sig sjældent i skønnet
Domstolene blander sig aldrig.

Kombinationen af kontrolproblemet – og besparelsesønsker hos kommunerne:

Har medført en ordning, hvor man ikke – hvis ulykken rammer – har nogen som helst garanti for hjælp.

2. KONTROLPROBLEMET

Ankestyrelsen er ikke borgerens vagthund (tværtimod)

Og der er ikke nogen der holder vagt med hvad
Ankestyrelsen laver.

Fordi domstolene ikke blander sig.

Man kan ikke få prøvet et skøn ved domstolene.

2 eksempler:

EKSEMPEL 1

Carina:

- 57 år
- Alvorlig Bindevævslidelse siden 7 års-alderen
- Svære hudproblemer
- Åreforkalkning i ben
- Seneknuder i hænder
- Hjerteflimmer
- Astma
- Langvarig depression
- og nu: **Blind**

EKSEMPEL 1

Egen læge:

"Der er ikke yderligere behandlingsmuligheder udover hjælpemidler... Det ikke-fungerende syn er så omfattende et handicap, at det medfører, at pt ikke har nogen erhvervsevne."

"Jeg har svært ved at se i hvilken jobfunktion, pt. vil kunne fungere."

EKSEMPEL 1

Sagsbehandler:

"Det er min klare socialfaglige vurdering, at Carinas helbredsmæssige tilstand medfører en så nedsat funktionsevne, at hun ikke vil kunne varetage et arbejde og slet ikke på ordinære vilkår."

Arbejdsprøvning:

Tjekke datomærker og sætte vare på hylderne i Brugsen

Kommunens egen lægekonsulent:

"...i tråd med egen læges udtalelse heller ikke pege på arbejdsområder, som pgl. vil kunne påtage sig."

EKSEMPEL 1

Sagsbehandleren indstiller til førtidspension, men:
Afslag på førtidspension

Ankestyrelsen:

"Fortsat tilknytningsmuligheder til arbejdsmarkedet"

Retten i Næstved:

"... der er ikke det **fornødne sikre grundlag** for at
tilsidesætte Ankestyrelsens afgørelse".

Carina fik ellers førtidspension under retssagen (på det
samme grundlag).

EKSEMPEL 2

Merete:

- 51 år
- Arkitekt – alvorligt trafikuheld i 1996
- Ligger i sin seng det meste af dagen i smerter.
- Hun har hjemmehjælp og rengøring
- Kan ikke holde møde på kommunen, så de holder møderne på sengekanten
- Udredt af 8 speciallæger (!)

EKSEMPEL 2

Egen læge

"Pts. funktionsevne skønnes nedsat til det minimale grundet de kroniske smerter og kronisk depression som medfører at pt. ikke kan klare almindelige daglige fornødenheder, men tilbringer sin tid i sengen flere dage i træk, hvorfor arbejdsprøvning skønnes totalt urealistisk..."

Fortsat arbejdsprøvning og jobtræning efter 14 års kronisk sygdom skønnes meningsløst hos denne pt præget af smerter hver dag døgnet rundt."

Kommunens lægekonsulent

Funktionsniveau nedsat til det ubetydelige og arbejdsprøvning udsigtsløs.

EKSEMPEL 2

Ankestyrelsen

"... du har et rimeligt funktionsniveau i hverdagen"

"... ikke varig sygdom af betydning"

"Der er behov for yderligere afklaring af din arbejdssevne"

Københavns Byret

"... der foreligger ikke det **fornødne sikre grundlag** for at tilsidesætte det skøn, som Ankestyrelsen har udøvet"

ANDRE DOMME

Østre Landsrets dom af 2. december 2016

En af de meget sjældne sager om førtidspension (fra Retten i Næstved) – nu tabt i Landsretten.

Bipolær affektiv sindslidelse

Skrøbelig og psykisk meget sårbar

Speciallægen: "det må frarådes at iværksætte arbejdsafklaring" -> frygt for forværring

Stationær – Ikke mulighed for behandling / Terapi frarådes.

ANDRE DOMME

Østre Landsrets dom af 2. december 2016

"Der foreligger herefter **ikke det fornødne sikre grundlag**, der efter retspraksis kræves for at tilsidesætte Ankestyrelsens skønsmæssige afgørelse. Landsretten finder herved, at X ikke har godtgjort, at det på forhånd kunne anses for åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle hendes arbejdsevne i et ressourceforløb. Det forhold, at X efterfølgende er tilkendt førtidspension med virkning fra den 1. december 2014, kan ikke føre til et andet resultat."

ANDRE DOMME

Østre Landsrets dom af 23. november 2016

Ankesag fra Retten på Frederiksberg (der frifandt)
(næsten ingen sagsfremstilling)

Fuldtidssyg i et år
– herefter 4 arbejdsprøvninger over mindst 5 år

Arbejdsevne: 5-6 timer ugentligt

Hvorfor ikke fleksjob? (men ressourceforløb)

ANDRE DOMME

Østre Landsrets dom af 23. november 2016

Landsretten var enig i byrettens afgørelse af, at der **ikke forelå det fornødne sikre grundlag**, der efter retspraksis kræves, for at tilsidesætte Ankestyrelsens skønsmæssige afgørelse.

ENEVÆLDEN - Frederik III (år 1660)
Klager skal rettes til kongen (og ikke til domstolene).

GRUNDLOVEN – 1848

Enevælden afskaffes, hvad gør vi nu?

Skal man nu kunne gå til domstolene med klager over myndigheder?

Nej!

Højesteretsdommer Jens Peter Christensen (2015):

Under enevældens sidste tid havde en egentlig domstolskontrol med forvaltningen i princippet været udelukket i kraft af § 29 i den såkaldte Magistratsinstruks af 28. august 1795. Instruksen, der var udstedt af Christian VII, bestemte, at klager over øvrighedsembedernes førelse skulle rettes til kongen. Kongen afgjorde så enten selv klagen eller henviste den til domstolene, så Højesteret fik den endelige afgørelse.

På Den Grundlovgivende Rigsforsamling fandt man i enighed, at Magistratsinstruksens ordning var uforenelig med den nye statsforfatning. Men man kunne ikke nå til enighed om, hvor vidtgående domstolskontrollen skulle være i medfør af den nye grundlovsbestemmelse om prøvelse af 'øvrighedsmyndighedens grænser'.

Rent skønsmæssige afgørelser skulle med andre ord være immune for domstolsprøvelse. Som ordføreren for den komité, der havde forfattet bestemmelsen, A.F. Krieger, udtalte på Den Grundlovgivende Rigsforsamling, skulle "Conduitespørgsmålet, Skjønsmåls- eller Klogskabsspørgsmålet [ligge] aldeles uden for Domstolenes Undersøgelse."

HØJESTERET i 1999:
(U2000.645H)

Vi kan godt prøve skønnet! MEN:

"Der må ... foreligge et **sikkert grundlag**, for at domstolene kan tilsidesætte en administrativ afgørelse om førtidspension. Domstolene vil i så fald i almindelighed have fornødent grundlag for at træffe afgørelse i sagen..." – og altså ikke hjemvise

Opblødning!

Nu i 2018: "Sikkert grundlag"

MEN:

Domstolene har brugt de sidste 15 år
på at trække i land

Vi taber 9 ud af 10 sager (om skøn)
... og grunden til at vi vinder så ofte, er, at vi kun fører
de helt absurde sager.

JOHN KLAUSEN: "Retten til førtidspension" (2017)

Domstolene tilsidesætter kun de administrative myndigheders
afgørelser om førtidspension, hvis der er et **(meget) sikkert
grundlag**. De administrative myndigheder har en særlig indsigt
og erfaring på retsområdet, og det påhviler derfor en sagsøger
at påvise et sikkert grundlag for at tilsidesætte en afgørelse om
førtidspension. Denne bevisbyrde vil som udgangspunkt være
meget vanskelig at løfte.

Kan domstolene ikke vurdere lægeerklæringer og arbejdsprøvninger og arbejdsevne, lige så godt som Ankestyrelsen?

Jo, det kan de godt

– og det gør de hver dag, når vi fører sager mod forsikringsselskaber og pensionskasser.

Men traditioner fra enevældens tid, forhindrer domstolsprøvelse.

KONKLUSION:

1. Domstolene (den tredje statsmagt) kontrollerer ikke Kommunerne og Ankestyrelsen.
2. Borgeren kan (de facto) ikke gå til domstolene, hvis han er utilfreds.

AFLEDTE PROBLEMER:

Kommunerne prøver grænser af

(men der er ikke nogen...)

(... og det betyder, at grænserne flytter sig)

Borgere behandles forskelligt rundt om i landet

AFLEDTE PROBLEMER :

Den sociale kontrakt

-> amerikanisering på længere sigt ?

(fagforeningernes rolle?)

3. HVAD GØR VI SÅ?

4 mulige løsninger på kontrolproblemet fra advokat-perspektiv:

1. **Forvaltningsdomstole** (som resten af Europa)
Og som i Grundloven (1953): § 63, stk. 2
2. **Kursskifte hos domstolene** (Højesteret)
3. **Lovbestemmelser om prøvelsen**
Advokatrådets forslag
4. **Præcis lovgivning**
 - Skønsbestemmelser gøres snævre eller undgås
 - Ingen elastikker som "åbenbart formålsløst"

Sørge for, at politikerne bliver opmærksom på problemerne.

Sørge for, at danskerne ved, at de ikke længere har nogen god (for)sikringsordning.

Spørgsmål ?